

ב"ל (נצרת) 33033-09-11 - אורי יונה נ' המוסד לביטוח לאומי

ב"ל (נצרת) 33033-09-11 - אורי יונה נ' המוסד לביטוח לאומימחוזי עבודה נצרת
ב"ל (נצרת) 33033-09-11

אורי יונה

נגד

המוסד לביטוח לאומי

בית הדין האזורי לעבודה בנצרת

[21.01.2013]

הנשיאה ורד שפר

נציגת ציבור (עובדים) גב' ברכה נודלר

נציג ציבור (מעבידים) מר יגאל כהן

פסק דין

1. התובע סובל מליקוי בעמוד שידרה צווארי (להלן: "הליקוי"), אשר לטענתו נגרם עקב תנאי ואופי עבודתו כתקליטן (DJ) במשך שנים רבות, וזאת על דרך המיקרוטראומה.

פנייתו לנתבע בבקשה להכיר בליקוי כתאונת עבודה נדחתה, מהנימוק שאין קשר בין מצבו הרפואי לתנאי עבודתו. מכאן התביעה שבפנינו.

2. מטעם התובע הוגש תצהיר עדות ראשית והוא נחקר עליו בפנינו.

לאחר ששמענו את עדותו של התובע, ועל יסוד המסמכים שהוצגו בתיק, קבענו בהחלטה מיום 10.07.12 את העובדות הבאות -

א. התובע יליד 1954.

ב. התובע עבד כעצמאי, כתקליטן באירועים (DJ), וזאת החל משנת 1985 ועד היום.

ג. התובע עורך בממוצע שלושה עד ארבעה אירועים בשבוע, וזאת בערך החל מחודש מאי ועד לחודש נובמבר, כאשר בחודשים מדצמבר עד אפריל היקף עבודתו יורד.

ד. במסגרת עבודתו, התובע מבצע בין היתר עבודות הרכבה ופירוק לציד, הכולל מסגרות ברזל, מערכות שמע, מערכות תאורה ומסכי פלזמות.

ה. בכל אירוע, התובע מבצע פעולות הרכבה לציד, באופן הבא:

התובע נוהג, בעזרת שני פועלים, להעביר את הציד הנ"ל ממשאית למקום האירוע, בדרך של הרמת הציד והליכה עימו עד לאותו מקום. פעילות זו נמשכה בין עשרים דקות עד חצי שעה.

לאחר מכן, התובע, בעזרת שני פועלים, מרכיב "פלטות" בדרך של חיבור מסגרות ברזל, ולאחר מכן מרים את אותן "פלטות", וזאת לצורך סידורן ויצירת במה. מדובר בעשר "פלטות" במשקל של 30-40 ק"ג לכל "פלטה". פעילות זו נמשכת כמחצית השעה.

לאחר מכן, התובע, בעזרת שני פועלים, מרכיב קונסטרוקציות בדרך של חיבור מסגרות ברזל על הבמה.

- בהמשך, התובע מרים לגובה מסכי פלזמה ומתקנים בקונסטרוקציות. מדובר בארבעה מסכי פלזמה במשקל של 40-50 ק"ג לכל מסך.
- כמו כן הוא מרים לגובה ומניח על מתקנים, מגברי קול - רמקולים. מדובר בשישה מגברים במשקל של 40-50 ק"ג לכל מגבר.
- לאחר מכן, התובע, בעזרת שני פועלים, מתקין גשר תאורה במשקל של 20 ק"ג, באופן שהוא מטפס על סולם לצורך התקנת גשר התאורה בקונסטרוקציה, תוך שידיו מורמות וראשו מוטה כלפי מעלה, והכל לפרק זמן ממושך למדי. כמו כן, התובע מתקין את גופי התאורה, ולאחר מכן מבצע עבודות חיבור חוטי החשמל לאותם גופים, תוך שידיו מורמות וראשו מוטה כלפי מעלה.
- ו. בסיום כל אירוע, התובע בעזרת שני פועלים, מפרק את הציוד שהורכב כאמור.
- ז. פעולות ההרכבה והפירוק חוזרות על עצמן, וזאת במשך כארבע שעות בכל אירוע.
3. לפיכך, ועל יסוד העובדות שנקבעו לעיל ואשר בוססו במידה רבה על עדותו של התובע בפנינו, שהייתה מהימנה בעינינו והתרשמותנו הייתה שאמר דבריו בכנות ותיאר נכוחה את אופי עבודתו, קבענו בהחלטה הנ"ל כי "הלה ביצע מספר רב של פעולות הדומות זו לזו במהותן. וכך התובע הרים משקלים והניחם על מתקנים בגבהים מעליו כאשר ידיו מורמות, עם ראש מורם וצוואר מוטה כלפי מעלה, וכן עסק זמן ניכר בחיבור חוטי חשמל, תוך שגם כן ידיו מורמות, עם ראש מורם וצוואר מוטה כלפי מעלה.
- אומנם פעולותיו של התובע במסגרת עבודתו התאפיינו בהפסקות, אולם מעבר לכך שהפסקות אלו לא פגעו במידת רציפות הפעולות הכרוכות בהפעלת הראש והצוואר, הרי שהפסקות אלו באו לידי ביטוי בפעולות אחרות, כמו הרמת משאות כבדים והליכה עימם, כאשר אותם הרמות בוצעו גם כן לגובה, פעולות שמיוחסות על ידו כמי שתרמו להיווצרות הליקוי ממנו הוא סובל, והמצדיקות לטעמנו, בחינתן בהיבט הרפואי".
4. אשר על כן, ולצורך קביעת הקשר הסיבתי-רפואי בין הליקוי ממנו סובל התובע בעמוד שידרה צווארי לבין תנאי עבודתו כמתואר לעיל, מינינו באותה החלטה כמומחה רפואי מטעמו של בית הדין את דר' דן צין, תוך שהפנינו אליו את השאלות הבאות -
- א. מהי המחלה או מהו הליקוי שממנו סובל התובע בעמוד שידרה צווארי?
- ב. האם היתה כאן פגיעה Injury?
- ג. האם הפגיעה גרמה נזק?
- ד. האם כל פגיעה ופגיעה, כמפורט בהחלטה, גרמה לתובע לפגיעה זעירה Injury שלא ניתן להבחין בה, ואפשר ליחס אותה לזמן מסוים?
- ה. במקרה שכן - היתה הפגיעה הנ"ל - Irreversible בעלת אופי בלתי הפיך, כך שבהצטרף אליה פגיעות זעירות דומות וחוזרות נוצר המצב הקיים?
- ו. במידה והמצב הקיים נגרם גם בגין תהליך תחלואתי וגם בגין פגיעות זעירות בעלות אופי בלתי הפיך, האם השפיע מה שאירע בעבודה על הופעת המחלה ובאיזו מידה?
- ז. האם לדעתך השפיעו תנאי עבודתו של התובע, על הליקוי ממנו הוא סובל, והאם יש קשר סיבתי בניהם ובאיזה מידה.

5. דר' צין בחוות דעתו, הביע דעה שלילת ביחס לקשר הסיבתי בין הליקוי ממנו סובל התובע בעמוד שידרה צווארי לבין תנאי עבודתו על דרך המיקרוטראומה. להלן עיקר קביעותיו -
- "1. תלונותיו של התובע בדבר כאבי צוואר במשך שנים אינן באות לידי ביטוי בתיקו הרפואי. למעט ביקור בודד בשנת 2002 בשל כאבי צוואר, ישנו בעניין זה רצף של מספר ביקורים נוספים במהלך שנת 2010 בלבד. מתוך ביקורים אלו, רק בשניים היתה התייחסות למצב הקליני, כלומר ניתן טיפול רפואי בשל תלונה. התמונה העולה מהתיק הרפואי היא כזו: בוצעה בדיקת אלקטרומיוגרפיה (אין תעוד של ההפניה ולכן לא ברור מדוע נעשתה) ובעקבות תוצאותיה בוצעה סריקת CT של עמוד השדרה הצוארי. אז הופנה לבדיקת אורטופד אשר מצא רגישות צוארית ללא ממצא אובייקטיבי נוסף (הגבלה בטווח תנועה או פגיעה עצבית) והפנה לטיפול פיזיותרפיה. ביקורים נוספים נעשו לצורך קבלת סיכום רפואי והתייחסות לכושר העבודה. בביקור נוסף נתן רופא המשפחה הפניה לטיפול כיורפרקטיקה. אין תעוד של ביקורים בשל כאבי צוואר אחרי אוגוסט 2010.
- הממצאים האובייקטיביים היחידים הם בלטי דיסק בין חוליית בשלושה גבהים בצוואר וממצאי פגיעה שורשית עצבית מימין. בלטי הדיסק המתוארים בסריקת ה-CT אינם מסבירים בהכרח את התלונה ובוודאי שאינם מסבירים היטב את ממצאי בדיקת ה-EMG. לפגיעה העצבית אשר נמצאה לכאורה בבדיקת ה-EMG אין ביטוי קליני. העדר עקביות בין הסימנים, הממצאים הקליניים וממצאי בדיקות הדימות, כפי שקיים במקרה זה, אופייניים לבעיות בעמוד השדרה בכלל, ובצוואר בפרט.
- ניתן לסכם ולומר כי התובע מתלונן על כאבי צוואר. אין הסבר חד משמעי למקור כאבים אלו.
2. איני מוצא קשר בין עיסוקו של התובע כפי שעולה מהחלטת הנשיאה לבין מצב צווארו. נכון שהתובע ביצע תנועות חוזרות ונשנות בצווארו, אולם מצב זה קיים כמעט תמיד, כמעט בכל אדם. על מנת לקבוע קיום מיקרוטראומה חשוב להשלים את התמונה ע"י מידת העומס על הצוואר ומשך התנועות החוזרות. בסקירת הספרות עולה כי ישנם מספר מצבים בהם ניתן לייחס שינויים בצוואר למיקרוטראומה. מצב אחד הוא עומס ישיר על הצוואר כפי שמתקיים בפועלי נמל בבנגלדש הנושאים את המטענים על ראשם (מקור 1). מצב שני הוא חבלות חוזרות ונשנות אשר כל אחת מהן אינה גורמת נזק בעל משמעות קלינית אך הצטברותן לאורך זמן גורמת לשינויים בעמוד השדרה הצוארי. מצב זה מתקיים למשל אצל שחקני רוגבי (מקור 2) ואצל פועלים בגריסת מתכת (מקור 3). המצב השלישי קשור בעומס מוגבר הנובע מתנוחה ממושכת של הצוואר בכיפוף או ישור קיצוני, כפי שמתקיים למשל אצל רופאי שיניים (מקור 4). עיסוקו של התובע, כפי שמתואר בהחלטת בית הדין, אינו דומה לאף אחד מן המצבים המתוארים לעיל: אין עומס ישיר על הצוואר, אין חבלות חוזרות ואין תנוחה קיצונית מתמשכת.
6. ישנם משתנים רבים המשפיעים על בעיות ע"ש, וביניהם גיל, מין, תורשה ועוד. במקרה הנדון, בשנת 2010 בה בוצעה בדיקת ה-CT היה התובע כבן 56 שנים. בגיל זה שכיחות שינויים ניווניים בעמוד השדרה הצוארי כפי שנראה בבדיקות ההדמיה היא מעל 50%, ללא קשר למקצוע (מקור 5: "Eighty - Five per cent of patients aged 60 or more who had been referred for an x ray examination of the neck in one year were reported as having cervical spondylosis"). לדעתי, עבודתו של התובע לא השפיעה על הופעת המצב התחלואי בעמוד השדרה הצוארי.
7. תנאי עבודתו של התובע לא השפיעו על הליקוי ממנו הוא סובל ואין ביניהם קשר סיבתי".

6. בחוות דעתו המשלימה שניתנה על דרך של מתן מענה לשאלת ההבהרה שהופנתה אליו ביחס לאפשרות כי תנאי העבודה גרמו להחמרה במצבו הרפואי של התובע, השיב המומחה כדלקמן -
- "כפי שרשמתי במפורש בחוות דעתי, תנאי עבודתו של התובע לא השפיעו על הליקוי הקיים בצוואר ואין ביניהם קשר סיבתי. הדבר נכון הן לקשר בדרך של גרימה והן בדרך של החמרה. יתכן כי ארוע מסוים בעבודה יגרום להחמרת כאבי צוואר מבלי שיגרם נזק, אולם בחומר הרפואי שעמד בפני אין כל תימוכין לארוע כזה. כפי שרשמתי בחוות הדעת התעוד הקליני המתייחס לכאבי צוואר הינו דל ולא ניתן ללמוד ממנו על החמרה במצבו של התובע (במובן של הרעה במצב לאורך זמן)".
7. מטעם ב"כ התובע הוגשו סיכומים, בגדרם הודיעה כי היא משאירה את ההכרעה בתביעה לשיקול דעתו של בית הדין.
8. מטעם ב"כ הנתבע הוגשו סיכומים בהם הודגש כי יש לאמץ את חוות דעת המומחה ולדחות את התביעה. דיון והכרעה -
9. כאמור, לצורך דיון בשאלת הקשר הסיבתי בין הליקוי ממנו סובל התובע בעמוד שידרה צווארי לבין תנאי עבודתו מונה מומחה רפואי מטעם בית הדין.
- על משקלה הנכבד של חוות דעת המומחה מטעם בית הדין, חזר ושנה בית הדין הארצי בפסיקתו, ועל כך נאמרו הדברים הבאים -
- "בית דין זה כבר פסק כי, חוות דעתו של המומחה מטעמו היא בבחינת "אורים ותומים" לבית הדין בתחום הרפואי וככלל, בית הדין מייחס משקל מיוחד לחוות הדעת המוגשת לו ע"י המומחה מטעמו, יסמוך ידו עליה ולא יסטה מקביעותיו אלא אם כן קיימת הצדקה עובדתית או משפטית יוצאת דופן לעשות כן" (ראה לעניין זה דב"ע נו 244 - 0 המוסד לביטוח לאומי - יצחק פרבר, לא פורסם; עב"ל 1035/04 דינה ביקל - המוסד לביטוח לאומי, עבודה ארצי, כרך לג(22), 58).
- "בית הדין נוהג לייחס משקל רב לחוות דעתו של המומחה מטעמו, שכן האובייקטיביות של המומחה מטעם ביה"ד גדולה יותר ומובטחת במידה מירבית מעצם העובדה, כי אין הוא מעיד לבקשת צד ואין הוא מקבל את שכרו מידי בעלי הדין" (ראה לעניין זה דב"ע 411/97 דחבור בוטרוס - המוסד לביטוח לאומי, עבודה ארצי, כרך לב(1), 322).
10. בחינת חוות הדעת והשלמתה על דרך מתן מענה לשאלת ההבהרה מובילה למסקנה חד משמעית, לפיה אין קשר סיבתי בין הליקוי ממנו סובל התובע בעמוד שידרה צווארי לבין תנאי עבודתו, ואף לא בדרך של החמרת מצב. לדעת המומחה, אופייה של העבודה המתואר אינו מתאים לליקוי בדרך של מיקרוטראומה. לדעתו, אומנם התובע ביצע תנועות חוזרות ונשנות בצווארו, אולם "אין עומס ישיר על הצוואר, אין חבלות חוזרות ואין תנוחה קיצונית מתמשכת", וזאת כמתואר בספרות הרפואית לגבי מצבים בהם ניתן לייחס שינויים בצוואר למיקרוטראומה.
11. משכך, ולאור מסקנותיו של המומחה, לא נותר אלא לדחות את התביעה שבפנינו.
- בהתחשב בעובדה שמדובר בתובענה למימוש זכות מתחום הביטחון הסוציאלי - לא יינתן צו להוצאות.
12. במידה ומי מהצדדים יבקש לערער על פסק דין זה, עליו להגיש ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים וזאת בתוך 30 יום מיום קבלת עותק פסק הדין.
- ניתן היום, י' שבט תשע"ג, 21 ינואר 2013, בהעדר הצדדים וישלח אליהם.
- גב' ברכה נודלר ורד שפר, שופטת מר יגאל כהן
נציגת ציבור (עובדים) נשיאה נציג ציבור (מעבידים)